

Valvira

Lausunto

07.11.2023

Asia: VN/3920/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutuksesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan näkemykset täydennyskoulutuksen laadun edellytyksistä (1 §)

Valvira pitää hyvänä, että asetuksessa säädetään sosiaali- ja terveysalan henkilöstön täydennyskoulutuksesta. Näin turvattaisiin nykyistä paremmin asiakas- ja potilasturvallinen työskentely sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävissä, joka on jatkuvasti kehittyvä toimintaympäristö. Lisäksi se edesauttaisi sosiaali- ja terveydenhuollon osaamisen yhteensovittamista tehtävissä, joissa palveluita toteutetaan sekä sosiaali- että terveydenhuollossa, kuten mielenterveys- ja päihdepalveluissa tai iäkkäiden palveluissa. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön työtehtävät voivat olla hyvin erilaisia, mutta ne voivat edellyttää integroidun palvelujärjestelmän vuoksi samankaltaista osaamista. Kyseisiin osaamis- ja kehittymistarpeisiin voitaisiin omalta osaltaan täydennyskoulutuksella vastata, sekä parantaa henkilöstön ja eri ammattiryhmien ammatillisen osaamisen yhteensovittamista. On hyvä, että asetuksessa säädetään siitä, että täydennyskoulutuksen tulee perustua suunnitelmaan, joka sidotaan työnantajan strategiaan ja osaksi koko henkilöstön jatkuvan ammatillisen kehittymisen ja jatkuvan oppimisen kokonaisuutta. Perustelumuiustiossa oleva tarkennus siitä, että täydennyskoulutuksella ei kuitenkaan tarkoiteta työntekijän tavanomaista perehdytystä eikä lähtökohtaisesti erikoistumiskoulutusta, on tärkeä.

2. Lausunnonantajan näkemykset täydennyskoulutuksen määrästä (2 §)

Asetuksen perustelut ohjaavat asetuksen tulkintaa ja sen käyttöä. Valvira pitää hyvänä, että perusteluissa on nostettu esille, että täydennyskoulutusta voidaan toteuttaa eri oppimismenetelmin ja eri oppimisympäristöissä, kuten lähi-, verkko- tai hybridiopetuksena.

3. Lausunnonantajan näkemykset täydennyskoulutuksen arvioinnista ja seurannasta (3 §)

On tärkeää, että täyttääkseen asetukselle asetettuja tavoitteita, täydennyskoulutuksen tulisi perustua sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön koulutustarpeiden arviointiin ja järjestelmälliseen seurantaan. On hyvä, että perusteluissa on tuotu esille käytännön esimerkkejä siitä, kuinka hyvinvointialueet voivat seurantaa toteuttaa.

4. Lausunnonantajan näkemykset asetuksen voimaantulosta (4 §)

On perusteltua, että asetus tulisi voimaan 1.1.2024 eli samaan aikaan kuin laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (myöh. valvontalaki, 741/2023).

5. Onko asetuksen olennaisia vaikutuksia arvioitu riittävästi? Mitä muita olennaisia vaikutuksia asetuksella voidaan arvioida olevan?

Asetuksen perusteluissa ei ole otettu huomioon 1.1.2024 voimaantulevaa valvontalakia (741/2023), missä myös on säädetty henkilöstön täydennyskoulutuksesta. Lisää perusteluita tästä aiheesta seuraavassa kohdassa.

6. Muita yleisiä huomioita ehdotuksesta?

Valvira pitää hyvänä, että täydennyskoulutusta koskeva pirstaloitunut säännöstö kootaan yhteen lakiin ja asetukseen. Valvira on yhtä mieltä siitä, että täydennyskoulutuksella voitaisiin ainakin osittain vastata esimerkiksi työntekijän muuttuvan työnkuvan ja vastuiden edellyttämään osaamistarpeeseen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön välisen tehtäväjaon tarkoituksenmukaiseen kehittämiseen. Täydennyskoulutuksella voitaisiin vahvistaa esimerkiksi henkilöstön kielitaitoon ja digitaalisiin toimintamalleihin liittyvää osaamista tai ammattiin liittyvää osaamista. Tällaisia ovat esimerkiksi lääkehoitoon ja kirjaamiseen tai uusien sosiaalihuollon toimintamenetelmien toteuttamiseen ja käyttöönottoon liittyvä osaaminen. On tärkeää, että hyvinvointialue voisi

täydennyskoulutuksella huolehtia siitä, että sen koko henkilöstöllä on riittävä ja ajantasainen osaaminen asiakas- ja potilasturvallisuudesta sekä tehtäväkohtaisesti kehittyvä erityinen ammattiosaaminen. Valvira toteaa, että asetusluonnoksen perustelumuiotissa ei ole otettu huomioon jo hyväksytyä

1.1.2024 voimaantulevaa valvontalakia. Esimerkiksi valvontalain 9 §:ssä on säädetty henkilöstöstä ja henkilöstön täydennyskoulutuksesta. Valviran näkemyksen mukaan asetuksen perustelumuiotissa tulisi ottaa huomioon myös valvontalaki. Valvontalain 3 § 3 momentissa on säädetty, että palveluntuottajan on varmistuttava, että myös vuokrattu tai alihankintana hankittu sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö täyttää sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetuissa laeissa säädetty edellytykset, kun tehtävien hoitaminen sitä mainittujen lakien tai muun sosiaalija terveydenhuollon lainsäädännön mukaan edellyttää. Lisäksi asetuksessa käytetään termiä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö, joka siis kattaa

hyvinvointialueen oman sekä sen yksityisen palveluntuottajan palveluksessa olevan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön (ammattihenkilöt ja muut), jolta hyvinvointialue hankkii palveluja. Valviran näkemyksen mukaan asetuksessa itsessään (ei vain perustelumuiotissa) olisi jo syytä

rajata sen soveltaminen sosiaali- ja terveydenhuollossa toimivaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstöön. Epäselväksi jää vuokrattavan henkilöstön täydennyskoulutusvastuut. Hyvinvointialueen omaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöön luetaan myös sitä täydentämään tilatut vuokratyöntekijät ja vuokratyö luetaan omaan henkilöstöön valvontalain

mukaisessa rekisteröinnissä, kun esim. hyvinvointialue ilmoittaa henkilöstömääränsä ja rakenteensa. Valviran näkemyksen mukaan olisi tärkeää, että vastuu vuokratun henkilöstön täydennyskoulutuksesta läpikäytäisiin seikkaperäisesti

ja perustelleen myös perustelumuiustioissa, koska asia on lainsäädännöllisesti epäselvä. Sama koskee myös alihankitun henkilöstön täydennyskoulutusvastuuta, joka olisi hyvä selkiyttää asetuksessa, kuin myös yksityisten toimijoiden osalta.

Rytilahti Niina
Valvira - Lakimies Niina Rytilahti